

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

12

Fylke:

A. dgren.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Bykle

Emne:

Gamallengkultur

Bygdelag:

Bykle, Lelesdal

Oppskr. av:

Lars Svein Rognestad

Gard:

Uhestog, Bykle

(adresse):

Bykle Lelesdal

G.nr.

14

Br.nr.

2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Til dels det og. Eg er 75 år gammel

SVAR

1.

Innmærke og utmærke eller skogeslåtte. Ekere var lattlagd åker. Meirneboen vart dela i bykle eng og skjekkla.

2.

Frå min barndom var det nytta berre slåttar. På slåtta laut gjerast fyre slåttar tok til. Låvveden vart låvva-låvrymningane. Bakken vart kastet i høgane og berde på staden. Oskat vart rekna som god hord. Meirne vart skogesa i skogeslåtten. På heimeboen vart for det mest alle skivane liggjande. Utsides grav dei skivane ned. Van dei so store, at dei skipe vann vedte eller køyka dei vedte, so berde dei skivane til dei klarna sura. Mot vassen brukte dei helst urin eller piss, som dei samla opp i hirnene.

3.

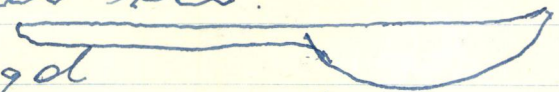
Sam høi fra, tok dei høyruste
og lora.

4. 7 gamle dagar brukte dei lite
grøffing av myr og vassjuk
jord. Difor binsette folk seg
på på hardmerket jord.
Og støylande riddede dei
på lindar og rabbar.
Ypke vatrung - med un-
dantok av nepegardane.

5. Utmarket vart ikkje gjødsla.
4. Til åker vart nytta kumøstek
eller gjøra kylart. Hester og saue-
møstek vart nytta til energi,
eller strødd i fjøi, når ein
sette jordepli. For så, at
det vart kj bra med saue-
møstek på åkeren; for då
fyllest åkeren med iugras.
6. Nei.

7. Nedanfor husi vart kalla Høli;
og der var meste gras. Tora
som seig frå husi - serleg
frå ullhusi var beste høv-
di. Ein la mykje åkerane
på høgar eller bakkar for
fjoi si skuld.

8. På flat eng vart det ^{best} gjødsla um tann-
sten. Men på brattlendt vart vart
det gjødsla um varen. Var det
brattlendt, so tok flåvatnet
um varen under anisomellin-
gi gjødsla med seg og skylde
dem bort. Gjødsla vart høyt

8. ut i motesleds eller motkjer-
re og lagd i små hangar. Vort
spisidd med motstyngem
og korra og smældra med u
korrerive med freindare
På åkeren vort gjøbla pløgd eller
brøken med pvedpløgd eller ard.
9. Eng og utslåtten vort beitte
kæst og vās - kelt på grønn
ar skant på høg. Dei gamle
sa, at det bevda frøsautek eller
etter jansok måtte kje engi beitat.
Allagd åker var det skadeleg
å beite, serdegar hesten, for
han var so fælt å rive upp
grasroti.
10. Of Bykle her ikkje beidingi gøtt
ar brukt vinn.
11. På støylsrollen brukte ein å
"slå ut" lortem med ein lort-
keltare" av tre.
12. Det vort bygd 
upp værfjos et stykke utom
for garden, so vort gjøbla
køgd derifrå um kanten
eller tulleg um vāren og lagd
på heimvāren. Utslåtten
vort ikkje gjøbla
13. I gamle dagar vort kyrva på
støylane bundne ike i vidje-
bånd, feste i jordi med ei lort-
kje. Disse vort flutte annan-
ellen frikvardag og lortem
sloes ut med lortkeltare.
Bøivene vort um nettene

slungde i kvi, som var settes
saman av grindar, som
var 3-4 alner lange med
5-6 speler. Mellom i kv o =
kor, som var feste ned i jord
og bündne skog i yngre ved
Haukane - av kark. Grind
eller kvi var kalle for a
mer beste gjøblinge.

14. 7 grindane var gjøbla
spindra ved samebraket.
Det var og bündne stor
strukture i kvi i slag med
sanne

15. Rød moh utlyr var a gjer
nyr eld i mark av kvi i.

16. Ylente spindam

17. Ylke for han hadde kaine inn.

18. Nei

19. Nei

20. Støyane var slegne enno.
Folk her gjerne 2 støyane, som
var slegne anskrivt av

21. Nei

Bykle er ovote herad
i Fettedal.

17/10 1948

A. Agd.
Bykle
Vein Rygnestad

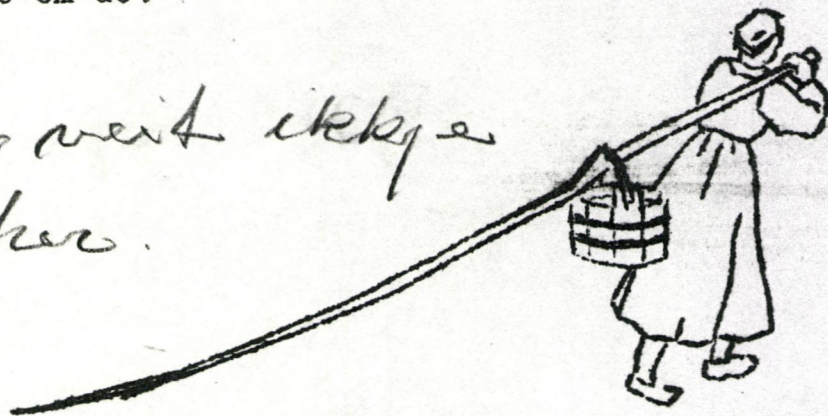
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbøring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampa over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det?

Forrest og veit ikkje
nytte her.



Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel?

Har ein bruka kumøkk til brensel?

Nei
Nei.

1990

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Når ein kom på støylen og skulde halda til ei brud, men var red armar, so var der eit godt middel til å jaga vekte armane å brenna gammal kinnok - naitestevaa - den likte tolde ikkje armane - og flydde.